

MEMORIAL DAY

Gezichten bij kruisen

Wie liggen er op de Amerikaanse begraafplaats in Margraten?
Om de gesneuvelden in de ogen te kunnen kijken, is het project *De gezichten van Margraten* bedacht.

door **Judith Houben**

„**A**llemaal soldaten”, fluistert opa tegen zijn kleindochter. Met grote ogen kijkt ze deze woensdagmiddag om zich heen naar de duizenden witte kruisen op de Amerikaanse begraafplaats in Margraten. Het is ook moeilijk om je voor te stellen dat hier zo veel soldaten begraven liggen die tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn omgekomen. Bij één van die 8301 kruisjes legt ze samen met opa een bos bloemen. Alvast voor Memorial Day, dit weekeinde. Maar hoe zou die soldaat bij dat kruisje eruit hebben gezien?

Als het aan de stichting Verenigde Adoptanten Amerikaanse Oorlogsgraven ligt, weten we dat volgend jaar. Dan staan er foto's afgedrukt op een metalen plaatje en bevestigd op een stalen pin in het gras bij de graven. De stichting wil rond Memorial Day 2015 het liefst alle kruisen en davidsterren op de 'akkers van Margraten' van een gezicht voorzien. „Een simpel idee. Maar iedereen is er superenthousiast over”, vertelt de 21-jarige bedenker Sebastiaan Vonk uit Hardinxveld-Giessendam. Hij is nog steeds verbaasd over de vele positieve reacties die hij uit binnen- en buitenland mocht ontvangen.

Als voorzitter van de stichting heeft Vonk inmiddels contact gehad met de Amerikaanse ambassade in Nederland, de Nederlandse ambassade in Washington, Defensie in de Verenigde Staten, de beheerder van de begraafplaats in Margraten (de American Battle Monuments Commission, ABMC) en de gemeente Eijsden-Margraten. Allemaal vonden ze het een prachtplan, vertelt Vonk.

Om in Amerika via familieleden van gesneuvelde 'Margratense' soldaten foto's te krijgen, heeft de stichting de Amerikaanse media en veel aandacht nodig. Daarom komt het perfect uit dat *Partisan Pictures* in Ame-

Een van de gezichten van Margraten: soldaat Paul Clabough.

rika een tv-documentaire wil maken over de zoektocht naar die duizenden foto's. Minister Frans Timmermans van Buitenlandse Zaken noemde het fotoproject *De gezichten van Margraten* in april in zijn speech toen hij in de VS Arlington National Cemetery bezocht. Eerder hebben alle adoptanten van graven in Margraten een nieuwsbrief gekregen met de vraag foto's van 'hun' soldaat op te sturen.

De Stichting Verenigde Adoptanten Amerikaanse Oorlogsgraven doet al zes jaar onderzoek naar de achtergronden van de 10.023 soldaten die in Margraten begraven liggen of genoemd worden op de *Wall of the Missing*. In april had de stichting al zo'n 2000 foto's verzameld, maar na die nieuwsbrief puilden de mailbox van de stichting helemaal uit. Maar liefst 240 nieuwe foto's rolden binnen. „Dus de bulk van de adoptanten zul-

“**Jongeren krijgen meer interesse als ze beseffen dat hier leeftijdsgenoten liggen.**

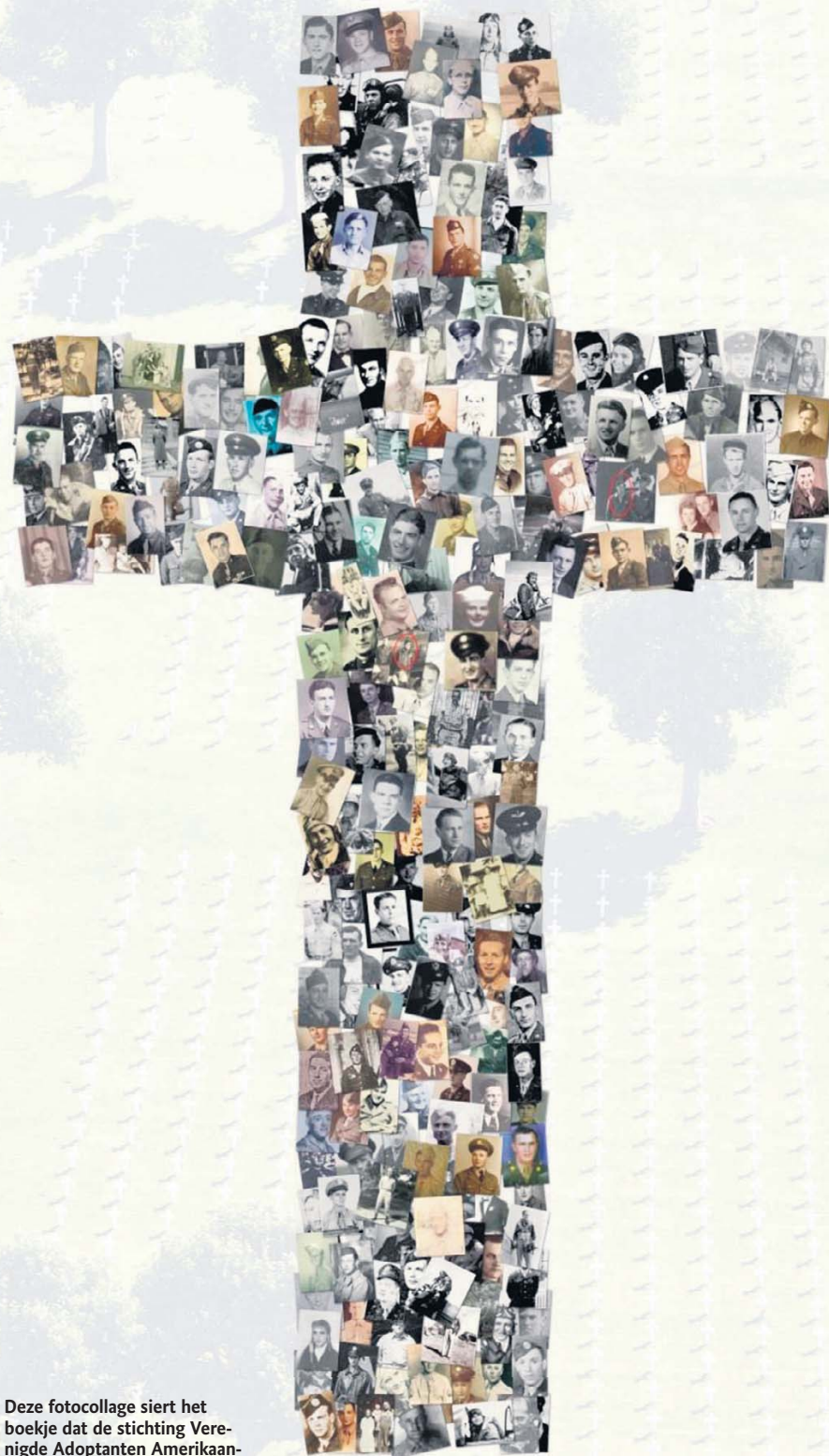
Sebastiaan Vonk

len we wel hebben. Daarom moeten we nu vooral nabestaanden in Amerika zien te bereiken. Hopelijk zijn er in Limburg ook nog mensen die een foto op de schoorsteenmantel hebben staan. Wie geen internet heeft, kan de foto ook per post sturen. En ook groepsfoto's zijn welkom. We zetten een kopie in ons systeem en sturen het origineel uiteraard weer terug”, verzekert Vonk.

Zelf heeft hij in Margraten het graf van Lawrence F. Shea geadopteerd. Ook op de Amerikaanse begraafplaatsen van Henri-Chapelle in het Land van Herve heeft hij graven geadopteerd. „Die jongens zijn gestorven toen ze ongeveer zo oud waren als ik nu ben. Dat is een vreemde gedachte.”

Als kind was Sebastiaan Vonk al zeer geïnteresseerd in de Tweede Wereldoorlog en las hij er regelmatig boeken over. Andere jongeren zouden volgens hem ook net zo geïnteresseerd kunnen raken in de oorlog. „Maar bij geschiedenis is het heel belangrijk hoe je het brengt. Als je nu naar Margraten of naar een andere Amerikaanse begraafplaats gaat, zie je een eenheid van witte kruisen en davidsterren. Dan is het moeilijk om te beseffen dat bij elk kruisje een echte persoon begraven ligt. De naam, sterfdatum en zijn divisie staan op elk graf. Maar de geboortedatum bijvoorbeeld niet.” Vonk weet het zeker: veel jongeren, of kinderen zoals het meisje dat woensdag met haar opa mee naar de begraafplaats was gegaan, zullen net als hij door die foto's interesse krijgen in de oorlog. Dan zullen ze zien dat hier eigenlijk allemaal leeftijdgenoten liggen. „Tegelijk koester je met foto's de herinnering aan de mannen die er liggen. En dat verdienen ze.”

☎ Voor meer info of om foto's door te sturen kijk op: www.adoptiegraven.nl. Postadres: Loonsevaart 21, 5171 LL Kaatsheuvel. De zeventigste herdenking op de begraafplaats in Margraten ter gelegenheid van Memorial Day begint zondag om 15.00 uur.

Deze fotocollage siert het boekje dat de stichting Verenigde Adoptanten Amerikaanse Oorlogsgraven over het project heeft laten maken.